

ระเบียบกรมประชาสัมพันธ์
ว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กแบบครอบครัวอุปถัมภ์

พ.ศ. ๒๕๕๔

โดยที่กรมประชาสัมพันธ์มีบทบาทภารกิจและความรับผิดชอบในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กำพร้า ด้อยโอกาส รวมทั้งเด็กในสภาวะยากลำบาก ด้วยการมุ่งเน้นให้การสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กในกลุ่มเป้าหมายข้างต้น ให้เติบโตสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และมีศักยภาพในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม รวมทั้งเพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศ ดังนั้น ในการดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กกลุ่มเป้าหมายนั้น กรมประชาสัมพันธ์จึงมุ่งคำนึงถึง หลักปรัชญาการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ แนวคิด และหลักการของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กโดยตระหนักถึงแนวคิดสำคัญที่ว่า เด็กมีสิทธิที่จะเติบโตท่ามกลางสภาวะแวดล้อมของครอบครัวด้วยบรรยากาศของความสุข ความรัก และความเข้าใจ เด็กควรได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ สอดคล้องทุกด้าน และจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งซึ่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมไทยที่ตามมาในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งปัญหาของเด็ก ประกอบกับระเบียบกรมประชาสัมพันธ์ ว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กแบบครอบครัวอุปถัมภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้ประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานาน จึงสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐ (๒) และข้อ ๑๓ (๔) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๕ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๕ และได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ให้กำหนดระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมประชาสัมพันธ์ว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กแบบครอบครัวอุปถัมภ์ พ.ศ.๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กแบบครอบครัว
อุปถัมภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่ง
ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๓ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้ขออุปการะเด็ก” หมายความว่า ผู้มีความประสงค์จะเลี้ยงดูและปกครองดูแลเด็กที่
พึงได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ เสมือนเด็กนั้นเป็นบุตรหลานของตน

“ครอบครัวอุปถัมภ์” หมายความว่า ผู้ขออุปการะและปกครองดูแลเด็กที่ได้รับอนุญาต
จากอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ให้รับเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพไปอุปการะ
และปกครองดูแล และให้หมายความรวมถึงผู้ที่อุปการะหรือปกครองดูแลเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์
หรือคุ้มครองสวัสดิภาพอยู่แล้ว และได้รับอนุญาตให้เป็นครอบครัวอุปถัมภ์ด้วย

“สถานสงเคราะห์เด็ก” หมายความว่า สถานสงเคราะห์เด็กตามกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์
และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และให้หมายความรวมถึง สถานแรกรับ และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพด้วย

“ครอบครัวอุปถัมภ์ระยะสั้น” หมายความว่า ครอบครัวที่รับเด็กไปอุปการะและปกครอง
ดูแล ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนกว่าจะจัดหาครอบครัวถาวรให้แก่เด็กหรือเด็กสามารถกลับสู่ครอบครัวเดิมได้

“ครอบครัวอุปถัมภ์ระยะยาว” หมายความว่า ครอบครัวที่รับเด็กไปอุปการะและปกครอง
ดูแล โดยไม่กำหนดระยะเวลา

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย

ข้อ ๕ เด็กที่สมควรจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์ระยะสั้น ได้แก่

(๑) เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยการ
สงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

(๒) เด็กที่สามารถจัดหาครอบครัวบุญธรรมได้แล้ว แต่ครอบครัวดังกล่าวยังไม่พร้อม
ด้วยเหตุผลอย่างหนึ่งอย่างใด ครอบครัวนั้นจะขอรับอุปการะเด็กแบบครอบครัวอุปถัมภ์ก่อนได้ แต่ต้อง
ไม่ขอรับการช่วยเหลือตามข้อ ๑๕

ข้อ ๖ เด็กที่สมควรจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์ระยะยาว ได้แก่

(๑) เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ที่ไม่สามารถจัดหาครอบครัวถาวรให้แก่เด็กได้

(๒) เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ซึ่งอยู่กับผู้อุปการะหรือปกครองดูแลเด็กมาก่อนแล้ว

ข้อ ๗ บุคคลที่สมควรได้รับอนุญาตให้เป็นผู้อุปการะและปกครองดูแลเด็กแบบครอบครัวอุปถัมภ์ จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ และมีอายุแก่กว่าเด็กไม่น้อยกว่าสิบห้าปี เว้นแต่อธิบดีจะพิจารณาเห็นสมควร

(๒) มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง และที่อยู่นั้นจะต้องถูกสุขลักษณะ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี

(๓) มีอุปนิสัยและความประพฤติเหมาะสมที่จะเป็นผู้อุปการะหรือปกครองดูแลเด็ก

(๔) มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

(๕) มีเจตนาดีที่จะให้การอุปการะหรือปกครองดูแลเด็ก โดยไม่เคยเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่เหมาะสม รวมทั้งพร้อมจะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กรมประชาสงเคราะห์กำหนดในการรับเด็กไปอุปการะหรือปกครองดูแล

(๖) มีเวลาเลี้ยงดูเด็ก และได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่จะรับเด็กไปอุปการะหรือปกครองดูแล

(๗) มีทรัพย์สินและรายได้ที่แน่นอน หรือฐานะมั่นคง เว้นแต่อธิบดีจะพิจารณาเห็นว่าหากให้การช่วยเหลือผู้อุปการะหรือปกครองดูแลเด็กตามระเบียบของทางราชการ ก็จะสามารถอุปการะและปกครองดูแลเด็กได้ตลอดไป

(๘) ไม่มีประวัติเคยกระทำความผิดตามกฎหมายอาญาจนได้รับโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ และไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรงต่อบุคคลอื่นหรือประพฤติผิดศีลธรรมและจารีตประเพณีอันดีงาม

(๙) เป็นผู้ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูเด็ก จิตวิทยาเด็ก และพัฒนาการเด็ก

ข้อ ๘ การสงเคราะห์เด็กแบบครอบครัวอุปถัมภ์ตามระเบียบนี้ ให้ดำเนินการได้เฉพาะภายในราชอาณาจักร เว้นแต่รายที่อธิบดีพิจารณาเห็นสมควร

ข้อ ๙ ผู้ขออุปการะเด็กแบบครอบครัวอุปถัมภ์ ให้ยื่นความจำนงตามแบบที่อธิบดีกำหนด ณ กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์ หรือสำนักงานประชาสงเคราะห์เขตพื้นที่ หรือสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด ที่ผู้ขออุปการะเด็กมีภูมิลำเนาอยู่ พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับผู้ขออุปการะเด็กและคู่สมรส (ถ้ามี) ดังต่อไปนี้

- (๑) รูปถ่ายขนาด ๑ หรือ ๒ นิ้ว ซึ่งถ่ายหน้าตรง และได้ถ่ายไว้ไม่เกินหกเดือนจำนวนคนละ ๑ รูป
- (๒) สำเนาทะเบียนบ้าน
- (๓) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือบัตรประจำตัวพนักงานรัฐวิสาหกิจ
- (๔) สำเนาทะเบียนสมรส หรือสำเนาทะเบียนหย่า (ถ้ามี)
- (๕) ใบรับรองแพทย์

ข้อ ๑๐ เมื่อผู้ขออุปการะเด็กได้แสดงความจำนง พร้อมเอกสารหลักฐานตามข้อ ๙ เพื่อขออุปการะเด็กแบบครอบครัวอุปถัมภ์ ไม่ว่าจะขอแบบ ข้อ ๕ หรือแบบข้อ ๖ ก็ตาม ให้นำนักสังคมสงเคราะห์ไปเยี่ยมบ้านเพื่อตรวจสอบสภาพความเป็นอยู่ และคุณสมบัติของผู้ขออุปการะเด็ก ตามแบบที่อธิบดีกำหนดหากเห็นว่าผู้ขออุปการะเด็กมีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๗ และมีเอกสารหลักฐานตามข้อ ๙ ให้อธิบดีอนุญาตให้ผู้ขออุปการะเด็กได้พบเด็กที่ประสงค์จะขอนำไปอุปการะและปกครองดูแล

ถ้าอธิบดีพิจารณาเห็นว่า ผู้ขออุปการะเด็กมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมที่จะรับเด็กไปอุปการะหรือปกครองดูแล ให้อธิบดีมีหนังสือแจ้งการไม่อนุญาต พร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่อนุญาตนั้น ให้ผู้ขออุปการะเด็กได้รับทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๑ ในระหว่างรอการดำเนินการตามข้อ ๑๒ ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กอาจอนุญาตให้ผู้ขออุปการะเยี่ยมเยียนเด็กได้เป็นครั้งคราว เพื่อสร้างความสนิทสนมคุ้นเคย ก่อนรับไปอุปการะและปกครองดูแลก็ได้

ข้อ ๑๒ เมื่อผู้ขออุปการะเด็กตกลงใจที่จะรับเด็กที่ได้รับอนุญาตให้พบในสถานสงเคราะห์เด็กตามข้อ ๑๐ วรรคหนึ่งแล้ว ให้สถานสงเคราะห์เด็กนั้นระบุชื่อ ประวัติเด็ก พร้อมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของเด็กรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อขออนุญาตอธิบดีให้มอบเด็กตามที่ระบุนี้ไปอยู่กับผู้ขออุปการะเด็กดังกล่าว ซึ่งเป็นครอบครัวอุปถัมภ์ได้

การพิจารณามอบเด็กตามวรรคหนึ่ง เด็กนั้นควรเป็นเด็กที่ระงับการติดตามบิดามารดา หรือผู้ปกครองแล้ว เว้นแต่เด็กชายที่มีเหตุผลความจำเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด หรือเพื่อสวัสดิภาพของเด็ก อธิบดีอาจพิจารณามอบเด็กให้แก่ผู้ขออุปการะเด็กไปเลี้ยงดูก่อนก็ได้ โดยทำข้อตกลงไว้กับทางราชการ

ข้อ ๑๓ ครอบครัวอุปถัมภ์จะรับเด็กไปอุปการะและปกครองดูแลได้เพียงคราวละหนึ่งคน หากจะรับมากกว่านั้น ต้องมีระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี เว้นแต่กรณีที่เป็นเด็กฝาแฝด หรือเป็นพี่น้อง หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ซึ่งอยู่ในดุลยพินิจของอธิบดีที่จะอนุญาต

ข้อ ๑๔ เมื่ออธิบดีอนุญาตให้ผู้ขออุปการะซึ่งเป็นครอบครัวอุปถัมภ์รับเด็กไปอุปการะและปกครองดูแลแล้ว ให้แจ้งผลการพิจารณาให้ครอบครัวอุปถัมภ์ทราบ และให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตลงลายมือชื่อเป็นหลักฐานว่า ได้รับเด็กนั้นไปอุปการะหรือปกครองดูแลแล้ว หลังจากนั้นให้นักสังคมสงเคราะห์ไปเยี่ยมเยียนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์เป็นประจำ โดยในปีแรกอย่างน้อยสองเดือนต่อหนึ่งครั้ง และในปีต่อไปอาจขยายเวลาตามความเหมาะสมกับเด็กแต่ละราย แต่ต้องไม่น้อยกว่าปีละสามครั้ง ทั้งนี้ ให้ส่งรูปถ่ายของเด็กและรายงานพร้อมความคิดเห็นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ ให้อธิบดีทราบตามแบบที่อธิบดีกำหนดปีละหนึ่งครั้ง จนกว่าเด็กจะมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ หรือเปลี่ยนวิธีการอุปการะและปกครองดูแลเด็กเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๕ การอนุญาตให้เด็กไปอยู่ในครอบครัวอุปถัมภ์ตามระเบียบนี้ อธิบดีจะอนุมัติให้จ่ายเงินช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กแก่ครอบครัวอุปถัมภ์ และหรือช่วยเหลือเครื่องอุปโภคบริโภคแก่เด็กตามความจำเป็นก็ได้ ทั้งนี้ ตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๖ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้อุปการะหรือปกครองดูแลเด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือเด็กที่บิดามารดาไม่สามารถเลี้ยงดูได้ ได้อยู่กับครอบครัวที่อุปการะนั้นตลอดไป หากเด็กนั้นมีคุณสมบัติที่จะพึงได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ อธิบดีก็มีอำนาจที่จะพิจารณาอนุญาตให้ผู้ที่อยู่อุปการะหรือปกครองดูแลเด็กดังกล่าวอยู่ก่อนแล้ว เป็นครอบครัวอุปถัมภ์ได้

ข้อ ๑๗ เมื่อเด็กที่อยู่ในความอุปการะหรือปกครองดูแลของครอบครัวอุปถัมภ์ย้ายที่อยู่ ครอบครัวอุปถัมภ์นั้นต้องแจ้งที่อยู่ใหม่ของเด็กให้กรมประชาสงเคราะห์ หรือสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดได้รับทราบในเวลาอันสมควร

ข้อ ๑๘ กรณีครอบครัวอุปถัมภ์ประสงค์จะขอรับเด็กในความอุปการะและปกครองดูแลตามระเบียบนี้อยู่แล้วเป็นบุตรบุญธรรม ก็ให้ดำเนินการได้ตามกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

ข้อ ๑๙ อธิบดีอาจสั่งให้ครอบครัวอุปถัมภ์คืนเด็กให้กรมประชาสงเคราะห์ได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ครอบครัวอุปถัมภ์ไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กได้ หรืออธิบดีพิจารณาเห็นว่าเลี้ยงดูไม่เหมาะสม

เลียงดู

(๒) บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กมีความพร้อม และประสงค์จะรับเด็กไปอุปการะ

(๓) ครอบครัวอุปถัมภ์ประสงค์จะขอคืนเด็ก

ข้อ ๒๐ เด็กและครอบครัวอุปถัมภ์ที่ได้รับอนุญาตตามระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กแบบครอบครัวอุปถัมภ์ พ.ศ.๒๕๒๘ ให้ถือว่าเป็นเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์ที่ได้รับอนุญาตตามระเบียบนี้

ข้อ ๒๑ ให้อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๔

ศักดิ์ชัย ศักดิ์กุลวงศ์

(นายศักดิ์ชัย ศักดิ์กุลวงศ์)

อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์